Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

HE 160/2025 vp jätelain, ympäristönsuojelulain, hallinto-oikeuslain ja tuomioistuinlain muuttamisesta

YmV 4.12.2025

Jussi Kauppila, ympäristöministeriö

Menettely luokittelua koskevassa päätöksenteossa

- Jätelain mukaisen luokittelupäätöksen suhde ympäristönsuojelulain mukaiseen ympäristölupa- ja ilmoitusmenettelyyn on valitussa sääntelymallissa keskeinen kysymys – samoin se, kuinka tarkasti suhdetta ja viranomaisen menettelytapoja on tarkoituksenmukaista säännellä.
  - Säilyykö lupaviranomaisen mahdollisuus ratkaista luokitteluasia ympäristöluvassa tai ilmoituspäätöksessä, vaikka tästä ei olisi erillistä säännöstä jätelaissa? (YM: säilyy)
  - Onko LVV:n ennen luokittelupäätöksen tekemistä aina pyydettävä lupaviranomaisen lausunto, vai voiko LVV harkita onko se tarpeen? (YM: pitää jättää LVV:n harkinnan varaan)
  - Milloin on erikseen säädettävä, että jätelain luokittelupäätöksestä 5 c - 5 h §:ssä säädettyä noudatetaan myös silloin kun luokitteluasia on ratkaistu ympäristöluvassa tai ilmoituspäätöksessä? (YM: harkittava tapauskohtaisesti)
  - Luokitteluhakemuksen julkisesta kuuluttamisesta on säädettävä jätelaissa? (YM: kyllä)
    - **YM säännösluonnoksia vastineen liitteenä.**

Tiedonsaantioikeus materiaalitorista salassapitosäännösten estämättä

- Teollisuus: tiedonsaanti rajattava välttämättömiin viranomaistehtäviin, ei tutkimustarkoituksiin
- YM: On tärkeää, että myös tutkimuslaitoksilla on mahdollisimman laaja pääsy viranomaisrekistereissä olevaan tietoon.
- Voimassa olevassa jätelain 143 § b:ssä lähdetään kaikkien jätelain mukaisten viranomaisrekisterien osalta siitä, että salassa pidettäviä tietoja saa myös tutkimuskäyttöön. Uusiomateriaalirekisterin osalta ei ole perusteita poiketa tästä lähtökohdasta.

Valitusoikeuksien rajoittaminen

- Hallituksen esityksen perustelut valitusoikeuksien rajoituksille
  - luokituspäätöksillä ei ole suoria ympäristövaikutuksia, toisin kuin esim. lupapäätöksillä (joissa mm. sallitaan päästöjä ja myös tietty määrä haitallisia vaikutuksia)
  - sujuvoittaminen/valitusoikeuksien karsiminen kannustaa yrityksiä tuotekehitykseen
- Oikeuttaako sujuvoittaminen valitusoikeuksien rajoittamisen?
  - YM: jos sujuvoittaminen edistää uusiomateriaalien kehittämistä ja käyttöönottoa
- Vaarantaako valitusoikeuksien rajoittaminen päätösten lainmukaisuuden?
  - YM: Tiedetään, että varsinkin viranomaiset valittavat harvoin ja yleensä asiasta. Päätöksenteko luokitteluasiassa on poikkeuksellisen teknis-tieteellistä, joten lainmukaisuuden kannalta olennaista on asiantuntemuksen keskittäminen LVV:lle.
  - Huom! laaja päätösten muuttamis- ja peruuttamismahdollisuus ongelmien varalta

Kierrätyslannoitteiden sääntely

- Eri sääntelykokonaisuuksien rajapinnat epäselviä (ja osin päällekkäisiä), mikä vaikeuttaa kierrätyslannoitteiden valmistusta ja käyttöä.
  - Ruokavirasto tarkastelee lannoitevalmisteiden ainesosien hyväksyttävyyttä lannoitelain nojalla ensisijaisesti elintarviketurvallisuuden, kasvi- ja eläintautien leviämisriskien sekä käyttötarkoitukseen soveltuvuuden kannalta.
  - Ei enää jätettä -päätöksenteossa ympäristöviranomaiset tarkastelevat kierrätyslannoitteiden turvallisuutta erityisesti ympäristö- ja terveysnäkökulmasta.
- Sääntelyn kehittäminen (EEJ-asetus + tapauskohtainen päätöksenteko) käynnissä yhteistyössä YM/MMM/tutkimuslaitokset ja sidosryhmät
- LAVA-EEJ-hanke + muut taustaselvitykset: valmisteluun menee vähintään 2 vuotta.

Kaivannaisjätteiden sääntely (1)

- Kaivostoiminta tuottaa 75 % kaikesta Suomen jätteestä ja 90 % vaarallisesta jätteestä. Mineraalien kiertotalouden vauhdittamiseksi tarvitaan monia ohjauskeinoja, joista yksi on kaivannaisjätesääntelyn kehittäminen.
- Jäteluokituksen ja sen päättymisen osalta kaivannaisjätteitä koskevat samat säännöt kuin muitakin jätteitä: jatkossa esimerkiksi kaivoksen sivukivien jäteluokitus voidaan päättää, jos jätelain 5 b §:ssä säädetyt edellytykset täyttyvät
  - yleisesti sovellettavalla EEJ-asetuksella (ei valmisteilla) tai
  - tapauskohtaisesti ehdotetussa jätelain mukaisessa luokituspäätöksessä tai kaivoksen ympäristöluvassa

Kaivannaisjätteiden sääntely (2)

- Ympäristöministeriön hanke kaivosten koko elinkaaren aikaisen ympäristönsuojelun tason parantamiseksi (hankeikkuna YM012:00/2023).
  - Hankkeessa selvitetään muun ohella mikä sääntelyssä mahdollisesti estää tai rajoittaa kaivannaisjätteiden hyödyntämistä ja tuotteistamisesta ja miten sääntelyllä voitaisiin edistää kaivannaisjätteiden ympäristöturvallista kiertotaloutta.
  - Tavoitteena on antaa hallituksen esitys eduskunnalle seuraavalla hallituskaudella.

Kiitos!

jussi.kauppila@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment